

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ครั้งนี้มี 3 ประเภท จำนวนรวมทั้งสิ้น 466 ชุด เป็นคำตอบแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียน 20 ชุด แบบสอบถามครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 46 ชุด แบบสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 400 ชุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 20 คน เป็นผู้ชาย 8 คน ผู้หญิง 12 คน ทั้งยี่สิบคนมีอายุต่ำสุด 30 ปี สูงสุด 70 ปี อายุเฉลี่ยของผู้บริหาร 45.7 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุคือ 10.935 ปี คุณสมบัติของผู้บริหารทั้ง 20 คน แตกต่างกันคือ จบชั้นปริญญาเอก 1 คน จบชั้นปริญญาโท 2 คน จบชั้นปริญญาตรี 13 คน และจบชั้นประกาศนียบัตรที่เทียบเท่าอนุปริญญา 4 คน หนึ่งในคนที่จบชั้นปริญญาเอกทางการศึกษา (Doctor of Education) สองคนได้ปริญญาโททางการศึกษา (Master of Education) ส่วนปริญญาตรี 13 คน จำแนกเป็น บริหารธุรกิจ 1 คน การศึกษาศาสตรบัณฑิต 6 คน อักษรศาสตรบัณฑิต 4 คน ครุศาสตรบัณฑิต 1 คน และธรรมศาสตรบัณฑิต 1 คน และผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตร 4 คนแยกเป็น ประกาศนียบัตรพิเศษครูมัธยม (พ.ม.) 3 คน ประกาศนียบัตรครูประถม (ป.ป.) 1 คน ประสบการณ์ในการทำงานโดยคำรองตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมาแล้วอย่างน้อยที่สุด 2 ปี มากที่สุด 35 ปี ระยะเวลาคำรองตำแหน่งผู้บริหารโดยเฉลี่ย 12.7 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการคำรองตำแหน่งคือ 9.26 ปี

1.1 สถานภาพเกี่ยวกับครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอันอาจทำให้เกิดปัญหาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร มีลักษณะตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะของครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ลักษณะ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. ครูมีความถนัดในการสอนวิชาภูมิศาสตร์	3.5	0.94	ปานกลาง
2. ครูมีความรู้ในวิชาภูมิศาสตร์	3.7	0.71	ค่อนข้างมาก
3. ครูมีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการสอนวิชาภูมิศาสตร์	3.5	0.75	ปานกลาง
4. ครูมีความเข้าใจในเนื้อหาในหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์	3.7	0.65	ค่อนข้างมาก
5. ครูมีความชำนาญในการสอนวิชาภูมิศาสตร์	3.5	0.88	ปานกลาง
6. ครูมีความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนวิชาภูมิศาสตร์	3.4	0.75	ปานกลาง
7. ครูรู้จักปรับปรุงวิธีสอนให้ทันสมัยและเป็นที่สนใจของนักเรียน	3.2	0.61	ปานกลาง
8. ครูใช้อุปกรณ์ในการสอนวิชาภูมิศาสตร์บ่อยครั้ง	3.2	0.61	ปานกลาง
9. ครูสามารถใช้อุปกรณ์การสอน	3.1	0.50	ปานกลาง
10. ครูมีความกระตือรือร้นในการศึกษาอบรมคนหาความรู้เพิ่มเติม	3.3	0.80	ปานกลาง
11. ครูมีความสามารถในการควบคุมชั้นเรียนในขณะที่ทำการสอน	3.6	0.82	ค่อนข้างมาก
12. ครูมีการใช้หลักจิตวิทยาในการสอน	3.4	0.73	ปานกลาง
13. ครูมีความสามารถในการเสาะแสวงหาอุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์	3.0	0.64	ปานกลาง
14. ครูเตรียมการสอนสม่ำเสมอ	3.3	0.81	ปานกลาง
15. ครูรู้จักคิดตามผลการเรียนของนักเรียน	3.1	0.71	ปานกลาง
16. ครูชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์	3.5	0.82	ปานกลาง
17. ครูรู้จักนำเหตุการณ์ปัจจุบันมาสัมพันธ์กับวิชาภูมิศาสตร์	3.2	1.01	ปานกลาง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลักษณะ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
18. ครูมีการติดต่อกับผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อส่งเสริม การเรียนวิชานี้	2.6	1.04	ปานกลาง
19. ครูมีปัญหาทางครอบครัวและฐานะทางเศรษฐกิจ	2.2	0.89	น้อย
20. ครูรู้จักปรับตัวให้เข้ากับนักเรียน	3.2	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่าลักษณะของครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารมีความเห็นว่า ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์มีความรู้ในวิชาภูมิศาสตร์ มีความเข้าใจ ในเนื้อหาในหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ มีความสามารถในการควบคุมชั้นเรียนในขณะที่ทำการสอนอยู่ใน ระดับค่อนข้างมาก

ความเห็นของผู้บริหารที่ว่า ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์มีความถนัดในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ มีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการสอนวิชาภูมิศาสตร์ มีความชำนาญในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์ มีความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน รู้จักใช้หลักจิตวิทยาในการสอน เตรียมการสอน สม่่าเสมอ รู้จักปรับปรุงการสอนให้ทันสมัยและเป็นที่น่าสนใจของนักเรียน รู้จักใช้อุปกรณ์การสอน รู้จักนำเอาเหตุการณ์มาสัมพันธ์กับวิชาภูมิศาสตร์ และรู้จักปรับตัวให้เข้ากับนักเรียนอยู่ในระดับ ปานกลาง

ความเห็นที่ว่า ครูมีปัญหาทางครอบครัวและฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับน้อย

1.2 สถานภาพทางด้านการบริหารโรงเรียนอันอาจทำให้เกิดปัญหาตามความเห็นของ ผู้บริหาร ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร

ความเห็น	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. ท่านมีครูที่มีวุฒิทางวิชาภูมิศาสตร์ โดยเฉพาะในระดับ ปริญญาตรี	2.9	0.99	ปานกลาง
2. โรงเรียนของท่านมีงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ การสอนวิชาภูมิศาสตร์	3.0	0.68	ปานกลาง
3. โรงเรียนของท่านมีงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือภูมิศาสตร์	3.0	0.94	ปานกลาง
4. โรงเรียนของท่านขาดความช่วยเหลือทางด้านวิชาการใน วิชาภูมิศาสตร์	2.7	0.96	ปานกลาง
5. แบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการบังคับใช้คลุมเนื้อหาใน หลักสูตร	3.3	0.74	ปานกลาง
6. การที่เนื้อหาในหลักสูตรมากทำให้โรงเรียนของท่านเกิด ปัญหาทางด้านการบริหารการสอน	2.7	1.08	ปานกลาง
7. การที่โรงเรียนมีครูน้อยทำให้เกิดปัญหาการจัดครูสอนให้ ตรงตามสายวิชา	2.8	1.08	ปานกลาง
8. โรงเรียนของท่านมีงบประมาณในการจัดห้องสังคมศึกษา	2.2	0.78	น้อย
9. ครูมีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลาในการทำงาน	3.2	0.78	ปานกลาง
10. ท่านจัดครูที่ไม่มีคุณวุฒิทางวิชาภูมิศาสตร์ เข้าไปสอนแทน ครูที่ขาดการสอน	2.0	0.99	น้อย

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่า โดยเฉลี่ยแล้วผู้บริหารเห็นว่า แบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการบังคับใช้คลุมเนื้อหาในหลักสูตร ครูมีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลาในการทำงาน โรงเรียนมีงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การสอน และหนังสือวิชาภูมิศาสตร์ โรงเรียนมีครูที่มีวุฒิทางภูมิศาสตร์ โดยเฉพาะในระดับปริญญาตรี ปัญหาการจัดครูสอนให้ตรงตามสายวิชา ปัญหาการบริหารการสอน และการขาดความช่วยเหลือทางด้านวิชาการในวิชาภูมิศาสตร์ อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

ส่วนงบประมาณของโรงเรียนในการจัดห้องสังคมศึกษา การจัดครูที่ไม่มีวุฒิทางวิชา
ภูมิศาสตร์ เข้าไปสอนแทนครูที่ขาดการสอน อยู่ในระคน้อย

ทั้งตารางที่ 1 และ 2 ความเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพของครูภูมิศาสตร์และ
การบริหารโรงเรียน ผู้บริหารเห็นว่า ลักษณะของครูภูมิศาสตร์ เช่น ความรู้และความเข้าใจ
เนื้อหาในหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์โดยเฉลี่ยแล้ว อยู่ในระดับค่อนข้างมาก หมายความว่า ผู้บริหาร
เห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจดังกล่าวของครูเป็นปัญหาน้อย ส่วนลักษณะอื่น ๆ ของ
ครู เช่น ความถนัดในการสอนภูมิศาสตร์ และอื่น ๆ โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง หมาย
ความว่า ผู้บริหารเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับลักษณะอื่น ๆ ของครู ดังกล่าว เป็นปัญหาปานกลาง แต่
ผู้บริหารเห็นว่า ปัญหาทางครอบครัวและฐานะทางเศรษฐกิจของครูเป็นปัญหาน้อย

ส่วนสภาพทางด้านการบริหารโรงเรียนนั้น ผู้บริหารให้ความเห็นเกี่ยวกับการ-
บริหารโรงเรียน โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ เช่น งบประมาณในการซื้อ
อุปกรณ์และหนังสือวิชาภูมิศาสตร์ เป็นต้น หมายความว่า ผู้บริหารเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับการ
บริหารโรงเรียนดังกล่าว เป็นปัญหาปานกลาง ส่วนงบประมาณในการจัดห้องสังคมศึกษา โดย
เฉลี่ยแล้วอยู่ในระคน้อย หมายความว่าผู้บริหารเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณดังกล่าวเป็น
ปัญหามาก แต่ผู้บริหารเห็นว่า การจัดครูที่ไม่มีวุฒิทางวิชาภูมิศาสตร์ เข้าไปสอนแทนครูที่ขาดการ
สอนนั้น เป็นปัญหาน้อย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. เกี่ยวกับครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 1 สถานภาพของครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแบบสอบถามทั้งสิ้น 46 คน เป็นครูผู้ชาย 7 คน หรือร้อยละ 15.22 เป็นผู้หญิง 39 คน หรือร้อยละ 84.78 ครูทั้ง 46 คนนี้ อายุน้อยที่สุด 23 ปี อายุมากที่สุด 58 ปี อายุเฉลี่ยของครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ 35.23 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ 9.26 ปี คุณวุฒิของครูทั้ง 46 คน มีผู้ได้รับปริญญาโท 6 คน หรือร้อยละ 13.04 ปริญญาตรี 34 คน หรือร้อยละ 73.91 และผู้ที่จบชั้นประกาศนียบัตรจำนวน 6 คน หรือร้อยละ 13.04 ในจำนวนผู้จบปริญญาโท 6 คน แยกเป็นปริญญาโททางการศึกษาจากต่างประเทศ 1 คน (Master of Science in Education) ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต 5 คน ส่วนปริญญาตรี 34 คน จำแนกเป็น การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) 20 คน ครุศาสตร์บัณฑิต (ค.บ.) 8 คน อักษรศาสตร์บัณฑิต (อ.บ.) 3 คน ศิลปศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศ.บ.) 3 คน ส่วนผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตร 6 คน แยกเป็น ประกาศนียบัตรครุมัธยม (ป.ม.) 4 คน ประกาศนียบัตรประถม (ป.ป.) 2 คน

ประสบการณ์ในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ของครูภูมิศาสตร์ทั้ง 46 คน ผู้ที่มีประสบการณ์น้อยที่สุด 1 ปี มากที่สุด 30 ปี ประสบการณ์ในการสอนวิชาภูมิศาสตร์โดยเฉลี่ย 8.19 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสบการณ์ในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ 7.24 ปี จำนวนชั่วโมงการสอนของครูภูมิศาสตร์สอนวิชาภูมิศาสตร์น้อยที่สุด 1 ชั่วโมง สอนมากที่สุด 18 ชั่วโมง จำนวนชั่วโมงการสอนวิชาภูมิศาสตร์โดยเฉลี่ย 9.02 ชั่วโมง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนชั่วโมงการสอนวิชาภูมิศาสตร์ 5.35 ชั่วโมง ครูภูมิศาสตร์นอกจากจะสอนวิชาภูมิศาสตร์แล้วยังต้องสอนวิชาในสายอื่น ๆ อีกนอกจากในสายสังคมศึกษา ในจำนวนครูภูมิศาสตร์ 46 คน ต้องสอนวิชาสายอื่นถึง 38 คน จำนวนชั่วโมงที่ครูภูมิศาสตร์ไปสอนวิชาอื่นต่อสัปดาห์ ตั้งแต่ 2 - 15 ชั่วโมง จำนวนการสอนวิชาอื่นเฉลี่ยต่อสัปดาห์ 10.07 ชั่วโมง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาอื่นเฉลี่ยต่อสัปดาห์ 3.74 ชั่วโมง

ในจำนวนครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 46 คน นอกจากการสอนตามปกติแล้ว ครูภูมิศาสตร์ต้องไปทำงานอื่น ๆ อีก 43 คน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 งานพิเศษอื่น ๆ ของครูภูมิศาสตร์

งานพิเศษที่ทำ	จำนวน	ร้อยละ
1. เป็นหัวหน้า หรือที่ปรึกษางานวิชาการ	11	23.91
2. ช่วยงานคานธรรการ	5	10.87
3. ช่วยงานคานแนะแนว	3	6.52
4. เป็นที่ปรึกษาชุมชนมสังคการศึกษา	24	52.17

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่า ครูภูมิศาสตร์ต้องไปทำงานอื่น ๆ นอกจากการสอนมากที่สุด ร้อยละ 52.17 เป็นที่ปรึกษาชุมชนมสังคศึกษารองลงมา ร้อยละ 23.91 เป็นหัวหน้าหรือที่ปรึกษางานวิชาการ รองลงมาช่วยงานคานธรรการ ช่วยงานคานแนะแนว นอกจากนี้ในขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้น เป็นที่ปรึกษาสถานักเรียนและเป็นที่ปรึกษาชุมชนอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่วนทางคานการสอนพิเศษ มีครู 7 คน ที่สอนพิเศษที่โรงเรียนนอกเวลาราชการ อีก 1 คน สอนพิเศษเป็นรายบุคคลที่บ้าน ส่วนอีก 3 คน สอนพิเศษเป็นรายชั่วโมงที่อื่น ส่วนงานพิเศษที่ไม่ใช่การสอนมีครูภูมิศาสตร์จำนวน 1 คน ที่ทำงานที่สำนักพิมพ์

ครูภูมิศาสตร์ส่วนมากได้ศึกษาวิชาภูมิศาสตร์มามากพอสมควร วิชาภูมิศาสตร์ที่ครูเคยศึกษา มาดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 วิชาภูมิศาสตร์ที่ครูเคยศึกษามา

วิชา	จำนวนครูที่เคยเรียน	ร้อยละ
1. ภูมิศาสตร์กายภาพ	46	100
2. ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ	41	89.13
3. ภูมิศาสตร์ประเทศไทย	38	82.61
4. ภูมิศาสตร์เอเชีย	43	93.48
5. ภูมิศาสตร์ยุโรป	40	86.96
6. ภูมิศาสตร์แอฟริกา	36	78.26
7. ภูมิศาสตร์อเมริกาเหนือ	40	86.96
8. ภูมิศาสตร์อเมริกาใต้	38	82.61
9. ภูมิศาสตร์ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์	37	80.43
10. ภูมิศาสตร์การเมือง	30	65.22
11. ภูมิศาสตร์มรสุมเอเชีย	26	56.52
12. การสงวนทรัพยากรธรรมชาติ	36	78.26
13. อุทยานวิทยา	20	43.48
14. สมุทรศาสตร์	6	13.04
15. ภูมิศาสตร์เมือง	14	30.43
16. ภูมิศาสตร์ประชากร	6	13.04
17. ความเข้าใจหรือการแปลความหมายจากแผนที่	22	47.83
18. วิธีสอนภูมิศาสตร์	33	71.74
19. วิธีสอนสังคมศึกษา	31	67.39
20. ประชากรศึกษา	2	4.35

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่า ครูภูมิศาสตร์ทั้ง 46 คน เคยเรียนวิชาภูมิศาสตร์
 ภายภาคมาแล้ว รองลงมาร้อยละ 93.48 เคยเรียนวิชาภูมิศาสตร์เอเชียมาแล้ว วิชาที่
 มีครูกว่าร้อยละ 80 เคยเรียนมาแล้ว คือวิชาภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ วิชาภูมิศาสตร์ยุโรป วิชา
 ภูมิศาสตร์อเมริกาเหนือ วิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทย ภูมิศาสตร์อเมริกาใต้ วิชาภูมิศาสตร์
 ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ และวิชาที่ครูมากกว่าร้อยละ 70 เคยเรียนมาแล้ว คือวิชาภูมิ
 ศาสตร์แอฟริกา การสงวนทรัพยากรธรรมชาติ วิชาสอนภูมิศาสตร์ นอกจากวิชาที่กล่าวมาแล้ว
 จะเห็นว่า มีผู้เคยเรียนมาน้อยมักเป็นวิชาภูมิศาสตร์เฉพาะลงไป วิชาที่ครูเคยเรียนมาไม่ถึง
 ร้อยละ 20 คือ วิชาสมุทรศาสตร์ ภูมิศาสตร์ประชากร ส่วนวิชาที่ครูเรียนน้อยที่สุด หรือ
 ร้อยละ 4.35 คือวิชาประชากรศึกษา

ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ทั้ง 46 คนนี้ ชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์ถึง 42 คน หรือร้อยละ
 91.30 ผู้ที่ชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์ให้เหตุผล ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เหตุผลของครูที่ชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์

(N = 42)

เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
1. วิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่ให้ความรู้และความเข้าใจอันเป็นประโยชน์ ในการแก้ปัญหาประจำวัน	30	71.43
2. วิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่ช่วยฝึกทักษะด้านการสังเกต การพิจารณา มีเหตุผล และรู้วิธีการแก้ปัญหา	37	88.10
3. วิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติกับการครองชีพของมนุษย์	41	97.62
4. วิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่น่าสนใจและมีเนื้อหาสนุกสนาน	29	69.05
5. วิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ	29	69.05
6. มีความถนัดในการสอนวิชาภูมิศาสตร์	19	45.24

จากตารางที่ 5 เห็นได้ว่า ครูที่ชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์ส่วนมาก คือร้อยละ 97.62 ให้เหตุผลว่า ชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์เพราะวิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติกับการครองชีพของมนุษย์ รองลงมาร้อยละ 88.10 ให้เหตุผลว่า เพราะวิชาภูมิศาสตร์ช่วยฝึกทักษะทางด้านการสังเกต การพิจารณา มีเหตุผลและวิธีแก้ปัญหา ส่วนน้อยที่สุดร้อยละ 45.24 เท่านั้นที่ให้เหตุผลว่ามีความถนัดในการสอนวิชาภูมิศาสตร์

ส่วนครูที่ไม่ชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์มีเพียง 4 คน หรือร้อยละ 8.7 ของครูทั้งหมด ครูที่ไม่ชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์ได้ให้เหตุผลตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 เหตุผลของครูที่ไม่ชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์

(N = 4)

เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่มีความถนัดในการสอนวิชาภูมิศาสตร์	2	50.00
2. ไม่ได้รับการฝึกฝนเกี่ยวกับการสอนวิชาภูมิศาสตร์	4	100.00
3. ไม่มีความรู้เกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์เพียงพอที่จะสอนนักเรียน	1	25.00
4. ต้องเตรียมการสอนมาก	2	50.00
5. ต้องหาอุปกรณ์การสอนอยู่เสมอ	1	25.00

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่า ครูส่วนมากร้อยละ 100.00 ให้เหตุผลว่า ไม่ชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์ เพราะไม่ได้รับการฝึกฝนเกี่ยวกับการสอนวิชาภูมิศาสตร์ รองลงมาร้อยละ 50.00 ให้เหตุผลว่า เพราะไม่มีความถนัดในการสอนวิชาภูมิศาสตร์และต้องเตรียมการสอนมาก ส่วนน้อยที่สุดร้อยละ 25.00 ให้เหตุผลว่า ไม่มีความรู้เกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์เพียงพอที่จะสอนนักเรียน และต้องหาอุปกรณ์การสอนอยู่เสมอ

ตอนที่ 2 สถานภาพเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียนอันอาจทำให้เกิดปัญหาตามความเห็น
ของกรมวิธานศาสตร์ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของกรมวิธานศาสตร์

ลักษณะ	X	S.D.	แปลความ
1. ผู้บริหารของท่านเห็นความสำคัญและคุณค่าของวิชาภูมิศาสตร์	3.1	0.72	ปานกลาง
2. ผู้บริหารให้ความร่วมมือกับครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์	3.2	0.78	ปานกลาง
3. ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์	3.0	0.89	ปานกลาง
4. ผู้บริหารติดตามผลการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์	2.9	0.82	ปานกลาง
5. ผู้บริหารให้ความสนับสนุนกรมวิธานศาสตร์ให้เข้ารับการศึกษาอบรม	3.0	0.83	ปานกลาง
6. ผู้บริหารตั้งงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์	2.9	0.78	ปานกลาง
7. ผู้บริหารจัดครูวิชาภูมิศาสตร์ให้สอนมากเกินไปจนไม่มีเวลาเตรียมการสอน	2.7	0.72	ปานกลาง
8. ผู้บริหารมีความเห็นว่าครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์มีความสามารถน้อยกว่าครูวิชาอื่น	2.6	0.61	ปานกลาง
9. ผู้บริหารส่งเสริมการสอนวิชาภูมิศาสตร์แผนใหม่	2.8	0.87	ปานกลาง
10. ผู้บริหารเป็นประชาธิปไตยในการบริหารงาน	3.4	0.72	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 จะเห็นว่า ลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของกรมวิธานศาสตร์ โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด คือครูเห็นว่าผู้บริหารมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยในการบริหารงาน ให้ความร่วมมือกับครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ เห็นความสำคัญและคุณค่าของวิชาภูมิศาสตร์ นอกจากนั้นยังสนับสนุนให้ครูภูมิศาสตร์ไปเข้ารับการศึกษาอบรมเพิ่มเติม รวมทั้งการจัดงบประมาณซื้ออุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์ด้วย

ความเห็นของกรมวิธานศาสตร์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน เช่น ความเป็นประชาธิปไตยในการบริหารงานของผู้บริหาร โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด หมายความว่า ครูเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้บริหารดังกล่าว เป็นปัญหาปานกลาง

ตอนที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร

ตารางที่ 8 ปัญหาของหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันตามความเห็นของครูสอน
ภูมิศาสตร์

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ก. เนื้อหาวิชามากเกินไป	17	36.96
ข. เนื้อหาวิชาน้อยเกินไป	7	15.22
ค. เนื้อหาวิชาพอเหมาะก็แล้ว	10	21.74
ง. เนื้อหาของหลักสูตรทำให้การจัดกิจกรรมการสอนยากลำบาก	12	26.09
จ. หลักสูตรมีเนื้อหาซ้ำกันในแต่ละระดับชั้น	22	47.83
ฉ. หลักสูตรบางตอนไม่เหมาะกับนักเรียน	12	26.09
ช. หลักสูตรกับคะแนนไม่สมมูลกัน	32	69.57

จากตารางที่ 8 จะเห็นว่าครูส่วนมากร้อยละ 69.57 มีความเห็นว่า หลักสูตรกับคะแนนไม่สมมูลกัน รองลงมาร้อยละ 47.83 เห็นว่า หลักสูตรมีเนื้อหาซ้ำกันในแต่ละระดับชั้น นอกจากนี้มีครูจำนวนน้อยที่เห็นว่า เนื้อหาวิชาในหลักสูตรมีมากเกินไป การจัดกิจกรรมลำบาก และครูน้อยที่สุดที่เห็นว่า เนื้อหาวิชาน้อยเกินไป

ในการจัดชั่วโมงเรียนวิชาภูมิศาสตร์ต่อสัปดาห์นั้น ครูส่วนมากร้อยละ 63.04 มีความเห็นว่า การจัดชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ของวิชาภูมิศาสตร์ที่จัดไว้แต่เดิมเหมาะสมดีแล้ว และมีครูจำนวนน้อยที่เห็นว่า ควรเพิ่มชั่วโมงให้มากขึ้น หรือควรลดจำนวนชั่วโมงให้น้อยลง

ทางด้านการสอนของครูภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ใช้อยู่ ครูส่วนมากร้อยละ 80.43 ใช้การสอนของกระทรวงศึกษาธิการ รองลงมาร้อยละ 10.87 ใช้การสอนที่ครูสังคัมศึกษาในโรงเรียนทำขึ้นเอง และน้อยที่สุดที่ใช้การสอนที่ครูแต่ละคนทำขึ้นเองส่วนตัว

การที่ครูจัดการเรียนการสอนแบบมีกิจกรรม อุปกรณ์และการวัดผลด้วย ครูส่วนมากร้อยละ 76.09 มีความเห็นว่า จะทำให้ครูสอนทันหรือไม่ทันขึ้นอยู่กับเทคนิคของแต่ละคน รองลงมาร้อยละ 19.57 เห็นว่า ทำให้สอนไม่ทันตามหลักสูตร มีครูเป็นจำนวนน้อยที่เห็นว่า สอนทันตามหลักสูตร

เมื่อครูประสบปัญหาการสอนเนื้อหาไม่ทันตามหลักสูตร ครูส่วนมากร้อยละ 67.39 เห็นว่า ควรแก้ปัญหาการสอนไม่ทันโดยการอธิบายเรื่องย่อ ๆ ให้นักเรียนฟังจนจบหลักสูตร รองลงมา ร้อยละ 58.7 เห็นว่า ควรให้นักเรียนมาสอนนอกเวลาเรียน และครูจำนวนน้อยที่สุดที่คิดจะแก้ปัญหาโดยเลือกเอาเฉพาะบางตอนที่ออกข้อสอบมาอธิบายให้เด็กฟัง ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 วิธีการแก้ปัญหาการสอนของครูภูมิศาสตร์ เมื่อประสบปัญหาการสอนไม่ทันตามหลักสูตร

วิธีการแก้ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ก. ตัดบางเรื่องทิ้งไปโดยไม่ออกข้อสอบ	3	6.52
ข. อธิบายเรื่องย่อ ๆ ให้นักเรียนฟังจนจบหลักสูตร	31	67.39
ค. เลือกเอาเฉพาะบางตอนที่ออกข้อสอบมาอธิบายให้เด็กฟัง	1	2.17
ง. มอบหมายให้นักเรียนไปอ่านมาเป็นการบ้านเพื่อเตรียมสอบ	12	26.09
จ. ให้นักเรียนไปอ่านและทำความเข้าใจกันเอง	5	10.87
ฉ. ให้นักเรียนมาสอนนอกเวลาเรียน	27	58.7

การที่ครูจะดำเนินการสอนไปใดควยก็และคลุมเนื้อหาในหลักสูตรนั้นจำเป็นต้องมีคู่มือการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนมากร้อยละ 86.96 ให้ความสำคัญเกี่ยวกับหนังสือคู่มือการสอนภูมิศาสตร์ว่า จะเป็นแนวทางให้ครูนำเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในหลักสูตรมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนยิ่งขึ้น รองลงมาจะเป็นแนวทางให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ความเห็นเกี่ยวกับหนังสือคู่มือการสอนวิชาภูมิศาสตร์ของครู
ภูมิศาสตร์

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ก. เป็นส่วนหนึ่งในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับ		
○ สภาพแวดล้อม	20	43.48
ข. เป็นแนวทางให้ครูนำเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในหลักสูตรมาปรับปรุงให้ ให้เหมาะกับการเรียนการสอนยิ่งขึ้น	40	86.96
ค. เป็นแนวทางให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดีขึ้น	27	58.7
ง. เป็นแนวทางให้ครูจัดทำคู่มือการสอนของตนเอง	17	36.96
จ. กิจกรรมการเรียนการสอนบางข้อไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้ใน สังคมปัจจุบัน	12	26.09

ตอนที่ 4 ปัญหาเกี่ยวกับตำราแบบเรียน

ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับตำราแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ใช้อยู่ ดังตารางที่ 11

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 ความเห็นของครูภูมิศาสตร์เกี่ยวกับแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย

ความเห็น	\bar{x}	S.D.	แปลความ
1. แบบเรียนคลุมเนื้อหาในหลักสูตร	3.3	0.70	ปานกลาง
2. คำอธิบายในแบบเรียนชัดเจน	2.9	0.75	ปานกลาง
3. แบบเรียนมีข้อความผิดพลาด	2.4	0.77	น้อย
4. ความยุ่งยากของภาษาที่ใช้	2.6	0.77	ปานกลาง
5. แบบเรียนมีเนื้อหาล้าสมัยไม่ทันต่อเหตุการณ์	3.0	0.76	ปานกลาง
6. การจัดลำดับเนื้อเรื่องความต่อเนื่องมี	2.6	0.96	ปานกลาง
7. แบบเรียนมีคำถาม แบบฝึกหัด และข้อเสนอแนะในการเรียน	1.5	0.72	น้อยที่สุด
8. แบบเรียนมีภาพประกอบ หรือแผนที่ประกอบ	2.4	1.02	น้อย
9. แบบเรียนมีตำราอ้างอิงทางภูมิศาสตร์หรือเอกสารอ้างอิงตอนท้ายของหนังสือ	2.6	0.90	ปานกลาง
10. มีหนังสืออ่านประกอบวิชาภูมิศาสตร์	2.3	1.01	น้อย

จากตารางที่ 11 จะเห็นว่า ความเห็นของครูภูมิศาสตร์เกี่ยวกับแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโดยเฉลี่ยแล้วเห็นว่า แบบเรียนคลุมเนื้อหาในหลักสูตร คำอธิบายในแบบเรียนชัดเจน ความยากของภาษาที่ใช้ ความล้าสมัยไม่ทันเหตุการณ์ของเนื้อหาในแบบเรียน การจัดลำดับเนื้อเรื่องความต่อเนื่องของแบบเรียน และตำราอ้างอิงทางภูมิศาสตร์หรือเอกสารอ้างอิงตอนท้ายของหนังสืออยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับแบบเรียนมีข้อความผิดพลาด มีภาพประกอบหรือแผนที่ประกอบ และมีหนังสืออ่านประกอบวิชาภูมิศาสตร์อยู่ในระดับน้อย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนมีค่าตาม แบบฝึกหัดและข้อเสนอแนะในการเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

นอกจากนี้ครูยังได้เสนอความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับหนังสือแบบเรียนว่า มีคำอธิบายสั้นเกินไป หัวข้อสำคัญ ๆ ไม่ชัดเจน ควรปรับปรุงเกี่ยวกับข้อความต่าง ๆ รวมทั้งแผนที่ให้ทันสมัยกับสภาพการเมืองและเศรษฐกิจ และควรมีภาพถ่ายที่ชัดเจนด้วย

ตอนที่ 5 ความเข้าใจในแนวคิดวิชาภูมิศาสตร์

ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์มีความเข้าใจในแนวคิดวิชาภูมิศาสตร์เบื้องต้น

ตารางที่ 12. ความเข้าใจในแนวคิดวิชาภูมิศาสตร์ของครูภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ความเข้าใจในแนวคิดวิชาภูมิศาสตร์	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. วิชาภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	4.1	0.79	ค่อนข้างมาก
2. วิชาภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่ว่าด้วยกิจกรรมทางงานเศรษฐกิจของมนุษย์	3.8	0.89	ค่อนข้างมาก
3. วิชาภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่ศึกษาสิ่งที่เป็นเหตุเป็นผลต่อกัน	3.8	0.89	ค่อนข้างมาก
4. วิชาภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการผลิตและการบริโภค	3.7	0.74	ค่อนข้างมาก
5. วิชาภูมิศาสตร์ เป็นวิทยาศาสตร์ เกี่ยวกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ	4.0	0.68	ค่อนข้างมาก
6. วิชาภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่ศึกษาจากสิ่งที่ใกล้ตัวตัวเองก่อนไปยังสิ่งที่ไกลตัวออกไป	3.5	0.93	ปานกลาง
7. วิชาภูมิศาสตร์ ทำให้มนุษย์สามารถวิเคราะห์ปัญหาและหาวิธีแก้ไข	3.4	0.98	ปานกลาง

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ความเข้าใจในแนวคิดวิชาภูมิศาสตร์	\bar{X}	S.D.	แปลความ
8. วิชาภูมิศาสตร์ทำให้มองเห็นแนวทางในการแก้ปัญหา ทางด้านเศรษฐกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคต	3.4	0.86	ปานกลาง
9. วิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนพื้นพิภพ	3.8	0.80	ค่อนข้างมาก
10. วิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่อยู่กึ่งกลางระหว่าง วิทยาศาสตร์ธรรมชาติกับสังคมศาสตร์	3.6	0.99	ค่อนข้างมาก

จากตารางที่ 12 จะเห็นว่า ความเข้าใจในแนวคิดวิชาภูมิศาสตร์ของครูสอนภูมิศาสตร์ โดยเฉลี่ยแล้วเห็นว่า วิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่วัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เป็นวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ เป็นวิชาที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนพื้นพิภพ วัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการผลิตและการบริโภค และเป็นวิชาที่อยู่กึ่งกลางระหว่างวิทยาศาสตร์ธรรมชาติกับสังคมศาสตร์ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ส่วนความเข้าใจอื่น ๆ โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง คือวิชาภูมิศาสตร์ศึกษาจากสิ่งใกล้ตัวเองก่อนไปยังสิ่งที่ไกลตัวออกไป ทำให้มนุษย์สามารถวิเคราะห์ปัญหาและหาวิธีแก้ไข ปัญหา และยังช่วยให้เห็นแนวทางในการแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ทั้งตารางที่ 11 และ 12 ความเห็นของครูภูมิศาสตร์เกี่ยวกับตำราเรียน และความเข้าใจในแนวคิดวิชาภูมิศาสตร์นั้น การที่ครูเห็นว่า แบบเรียนคลุมเนื้อหาในหลักสูตร ความชัดเจนของคำอธิบายในแบบเรียนและอื่น ๆ โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง หมายความว่าครูเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับแบบเรียนดังกล่าวเป็นปัญหามานกลาง ส่วนความเห็นของครูที่ว่า แบบเรียนมีภาพประกอบ แผนที่ประกอบ หนังสืออ่านประกอบ อยู่ในระคน้อย หมายความว่า ครูเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับ ภาพ แผนที่ประกอบของแบบเรียนดังกล่าวเป็นปัญหามาก แต่ครูเห็นว่า แบบเรียนมีข้อความผิดพลาด เป็นปัญหาน้อย และความเห็นที่ว่า แบบเรียนมีคำถาม แบบฝึกหัด และข้อเสนอแนะในการ

เรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด หมายความว่า ครูเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับคำถาม แบบฝึกหัด ของแบบเรียนดังกล่าว เป็นปัญหามากที่สุด

ส่วนความเข้าใจในแนวคิดวิชาภูมิศาสตร์ของครูนั้น โดยเฉลี่ยแล้ว ครูมีความเข้าใจในแนวคิดวิชาภูมิศาสตร์อยู่ในระดับค่อนข้างมากเป็นส่วนใหญ่ หมายความว่า ปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจแนวคิดดังกล่าวของครู เป็นปัญหาน้อย

ตอนที่ 6 วิธีการสอนของครูภูมิศาสตร์ คังตารางที่ 13 - 20

ในการสอนทุกครั้ง ครูจำเป็นต้องมีการเตรียมการสอน ครูส่วนมากร้อยละ 56.52 เห็นว่าเตรียมการสอนอย่างดีทุกครั้ง รองลงมาจะเตรียมเมื่อเป็นเนื้อหาเหตุการณ์ใหม่ ๆ ส่วนที่ไม่เตรียมเพราะสอนชำนาญ มีเพียงส่วนน้อย คือร้อยละ 2.17 (คังตารางที่ 13)

เกี่ยวกับวิธีการสอนที่ครูภูมิศาสตร์ใช้ ครูส่วนมากร้อยละ 54.35 สอนโดยอธิบาย แบบให้คิดค้นคว้า เพิ่มเติมนอกเหนือจากในหนังสือแบบเรียน รองลงมา สอนแบบบรรยาย โดยอธิบายบทเรียนอย่างกว้าง ๆ แล้วให้นักเรียนจดลงสมุด ส่วนการสอนแบบอธิบายเรื่องราวในหนังสือเป็นบางเรื่องแล้วให้ทำรายงานเฉพาะที่น่าสนใจ ไม่มีครูคนใดใช้เลย (คังตารางที่ 14)

การสอนแบบบรรยายที่ครูภูมิศาสตร์ใช้สอน ครูส่วนมากร้อยละ 82.61 สอนแบบบรรยาย โดยใช้อุปกรณ์การสอนประกอบ และแบบบรรยายประกอบการซักถาม ส่วนน้อยที่สุดที่สอนแบบบรรยายตลอดเรื่องจนจบบทเรียนในแต่ละชั่วโมง (คังตารางที่ 15)

ทางด้านเทคนิคการสอนวิชาภูมิศาสตร์แผนใหม่ ครูส่วนมากร้อยละ 54.35 ใช้วิธีสอนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving Method) รองลงมา ยังใช้วิธีสอนแบบเก่า ๆ อยู่ ส่วนน้อยที่สุดที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป (Programmed Instruction)

หลังจากที่ครูสอนจบในแต่ละชั่วโมง ครูส่วนมากร้อยละ 67.39 มีความรู้สึกว่าจะปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นกว่าเดิม ร้องลงมารู้สึกกังวลว่า นักเรียนจะไม่เข้าใจบทเรียนดีพอ และส่วนน้อยที่สุดที่รู้สึกว่า ได้สอนเสร็จตามหน้าที่แล้ว (คังตารางที่ 16)

ทางค่านิยมทางการสอนวิชาภูมิศาสตร์ที่ครูประสบอยู่ ครูส่วนมากร้อยละ 80.43 ประสบปัญหาการขาดอุปกรณ์การสอน รองลงมา ขาดแหล่งในการค้นคว้า เวลาเรียนของเด็กมีจำกัด และส่วนน้อยที่สุด มีปัญหาไม่มีความรู้วิธีการวัดผล (กึ่งตารางที่ 17)

อุปสรรคที่ทำให้ครูภูมิศาสตร์สอนไม่ดี ครูส่วนมากร้อยละ 58.7 เห็นว่า เนื่องจากครูมีภาระค่านิการงานมากเกินไป รองลงมา ขาดการวิจารณ์ที่จะช่วยให้การปรับปรุงการสอนดีขึ้น ครูไม่มีความชำนาญในการสอน มีครูจำนวนน้อยที่เห็นว่า เนื่องจากความสัมพันธ์กับหัวหน้าหมวดสังคมศึกษาไม่ดี (กึ่งตารางที่ 18)

ความช่วยเหลือระหว่างเพื่อนครูในสายสังคมศึกษา ครูส่วนมากร้อยละ 39.13 ทำงานโดยให้ความช่วยเหลือกันพอควร รองลงมา ให้ความช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี ส่วนไม่มีการช่วยเหลือกัน ต่างคนต่างทำ ไม่มีครูคนใดเลือกเลย (กึ่งตารางที่ 19)

เมื่อประสบปัญหาการสอน ครูส่วนมากร้อยละ 89.13 เห็นว่า ควรจะแก้ปัญหาด้วยตนเอง รองลงมา คิดจะขอความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงาน มีครูจำนวนน้อยที่สุดที่คิดขอความช่วยเหลือจากหัวหน้าฝ่ายวิชาการ (กึ่งตารางที่ 20)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 การเตรียมการสอนของครูภูมิศาสตร์

การเตรียมการสอน	จำนวน	ร้อยละ
ก. เตรียมอย่างดีที่สุดทุกครั้งที่	26	56.52
ข. เตรียมน้อยเพราะไม่ค่อยมีเวลา	4	8.7
ค. ไม่ต้องเตรียมเพราะสอนชำนาญแล้ว	1	2.17
ง. เตรียมเมื่อเป็นเนื้อหาเหตุการณ์ใหม่ ๆ	14	30.43

ตารางที่ 14 วิธีสอนที่ครูภูมิศาสตร์ใช้สอนวิชาภูมิศาสตร์

วิธีสอน	จำนวน	ร้อยละ
ก. แบบบรรยายโดยอธิบายบทเรียนอย่างกว้าง ๆ และให้นักเรียน จดลงสมุด	19	41.3
ข. อธิบายตามแบบเรียนไปตามลำดับที่มีอยู่ไปจนจบ	4	8.7
ค. อธิบายแบบให้คิดค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือจากในหนังสือแบบเรียน	25	54.35

ตารางที่ 15 การสอนแบบบรรยายที่ครูภูมิศาสตร์ใช้สอน

แบบการสอน	จำนวน	ร้อยละ
ก. บรรยายตลอดเรื่องจนจบบทเรียนในแต่ละชั่วโมง	7	15.22
ข. บรรยายโดยใช้อุปกรณ์การสอนประกอบ	38	82.61
ค. บรรยายประกอบการซักถาม	38	82.61
ง. บรรยายแล้วให้นักเรียนค้นคว้ารายงานหน้าชั้นบางเรื่อง	11	23.91
จ. บรรยายประมาณ 40 นาทีแล้วเปิดโอกาสให้ซักถาม	16	34.78

ตารางที่ 16 ความรู้สึกของครูภูมิศาสตร์หลังจากสอนจบในแต่ละชั่วโมง

ความรู้สึก	จำนวน	ร้อยละ
ก. ท่านคิดจะปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นกว่าเดิมเสมอ	31	67.39
ข. ท่านรู้สึกว่าการสอนเสร็จตามหน้าที่แล้ว	2	4.35
ค. ท่านรู้สึกว่านักเรียนไม่เข้าใจบทเรียนดีพอ	10	21.74
ง. ท่านแน่ใจว่านักเรียนเข้าใจดีแล้ว	3	6.52

ตารางที่ 17 ปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์ที่ครูประสบอยู่

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ก. ขาดความมั่นใจในความรู้ของตน	5	10.87
ข. ขาดเทคนิคการสอนที่ดี	11	23.91
ค. ขาดอุปกรณ์การสอน	37	80.43
ง. ไม่มีแหล่งค้นคว้า	26	56.52
จ. ไม่มีความรู้วิธีการวัดผล	4	8.7
ฉ. เวลาเรียนของนักเรียนมีจำกัด	25	54.35

ตารางที่ 18 อุปสรรคที่ทำให้ครูภูมิศาสตร์สอนไม่ดี

อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
ก. ขาดการวิจัยที่ช่วยทำให้การปรับปรุงการสอนดีขึ้น	24	52.17
ข. มีภาระงานมากเกินไป เช่น งานสอน งานพิเศษ	27	58.7
ค. ความสัมพันธ์ของท่านกับหัวหน้าหมวดสังคมศึกษาไม่ดี	2	4.35
ง. ความเคร่งครัดในระยะเบี่ยงการทำงานในสถาบันของท่าน	4	8.7
จ. ท่านไม่มีความชำนาญในการสอนวิชาภูมิศาสตร์	8	17.39

ตารางที่ 19 ความช่วยเหลือระหว่างเพื่อนครูในสายสังคมศึกษาซึ่งจะมีผลต่อการสอนวิชา
ภูมิศาสตร์ของครูภูมิศาสตร์

ความช่วยเหลือ	จำนวน	ร้อยละ
ก. เพื่อนครูให้ความช่วยเหลือในการรวมงานการสอนเป็นอย่างดี	17	36.96
ข. เพื่อนครูให้ความช่วยเหลือพอสมควร	18	39.13
ค. ช่วยเหลือกันบ้าง เมื่อมีความจำเป็น	12	26.09

ตารางที่ 20 การขอความช่วยเหลือของครูภูมิศาสตร์เมื่อประสบปัญหาการสอน

ความช่วยเหลือ	จำนวน	ร้อยละ
ก. อาจารย์ใหญ่	6	13.04
ข. หัวหน้าสายสังคมศึกษา	17	36.96
ค. หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	3	6.52
ง. เพื่อนร่วมงาน	25	54.35
จ. วิทยากรนอกสถาบัน	12	26.09
ฉ. แก้ปัญหาด้วยตนเอง เช่นคนคว่ำเพิ่มเติมจากห้องสมุด	41	89.13

ทางด้านการจัดกิจกรรมการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ดังตารางที่ 21 - 22

ในการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียน ครูส่วนมากร้อยละ 71.74 ตอบว่าไม่เคยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนเลย รองลงมาเชิญวิทยากรมาประมาณปีละครั้ง ส่วนการเชิญเดือนละครั้ง ไม่มีครูคนใดเลือกเลย

ทางด้านการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนวิชาภูมิศาสตร์นั้นครูส่วนมากร้อยละ 82.61 ให้ความเห็นว่า เป็นการให้ประสบการณ์ตรงแก่นักเรียน และช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยการสังเกต มีครูจำนวนน้อยที่สุดที่เห็นว่าไม่มีประโยชน์เท่าที่ควร ทำให้เสียเวลาเรียน (ดังตารางที่ 21)

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการสอนวิชาภูมิศาสตร์นั้น ครูส่วนมากร้อยละ 63.04 เห็นว่า มีปัญหาเนื่องจาก เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์มากเกินไปจนไม่มีเวลาจัดกิจกรรมในชั่วโมงสอนได้ รองลงมาไม่มีเวลาพอที่จะจัดกิจกรรม ซักอุปกรณ์และแหล่งค้นคว้า ครูจำนวนน้อยที่สุดที่เห็นว่า เนื่องจากขาดความร่วมมือจากชุมชนภายนอก (ดังตารางที่ 22)

ตารางที่ 21 ความคิดเห็นของครูภูมิศาสตร์ เกี่ยวกับประโยชน์ในการพานักเรียนไป
ศึกษานอกสถานที่

ประโยชน์	จำนวน	ร้อยละ
ก. เป็นการให้ประสบการณ์ตรงแก่นักเรียน	38	82.61
ข. ช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยการสังเกต ของจริง	38	82.61
ค. ช่วยให้นักเรียนสนใจการเรียนภูมิศาสตร์มากกว่าเดิม	34	73.91
ง. ไม่มีประโยชน์เท่าที่ควร และทำให้เสียเวลาเรียน	1	2.17

ตารางที่ 22 ปัญหาในการจัดกิจกรรมการสอนวิชาภูมิศาสตร์

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ก. เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์มากเกินไปจนไม่มีเวลาจัดกิจกรรมใน ชั่วโมงสอนได้	29	63.04
ข. ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร	9	19.57
ค. ขาดความร่วมมือในการจัดกิจกรรมจากนักเรียน	14	30.43
ง. ไม่มีความรู้ชำนาญในการจัดกิจกรรม	9	19.57
จ. ขาดความร่วมมือจากชุมชนภายนอก	2	4.35
ฉ. ซักอุปกรณ์และแหล่งค้นคว้า	19	41.30
ช. ไม่มีเวลาพอในการจัดกิจกรรม	24	52.17

ส่วนปัญหาการสอนที่เกิดจากตัวนักเรียนนั้น ครูส่วนมากร้อยละ 67.39 เห็นว่ามีปัญหา เนื่องจากนักเรียนไม่เห็นความสำคัญและคุณค่าของวิชาภูมิศาสตร์ รองลงมามีนักเรียนเห็นว่า วิชาภูมิศาสตร์มีคะแนนน้อยเกินไป มีครูจำนวนน้อยเท่านั้นที่เห็นว่า เนื่องจากนักเรียนไม่สนใจกิจกรรมวิชาภูมิศาสตร์ (ดังตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 ปัญหาการสอนอันเกิดจากตัวนักเรียนตามความเห็นของครูภูมิศาสตร์

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ก. ความรู้พื้นฐานทางวิชาภูมิศาสตร์ของนักเรียนแตกต่างกันมาก	17	36.96
ข. นักเรียนไม่เห็นความสำคัญและคุณค่าของวิชาภูมิศาสตร์	31	67.39
ค. นักเรียนเห็นว่าวิชาภูมิศาสตร์ไม่มีความสำคัญในการดำรงชีวิต ในสังคมปัจจุบัน	19	41.30
ง. นักเรียนเห็นว่าวิชาภูมิศาสตร์มีคะแนนน้อยเกินไป	30	65.22
จ. นักเรียนไม่สนใจในกิจกรรมวิชาภูมิศาสตร์	7	15.22

ตอนที่ 7 ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน

1. การใช้อุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์ของครูภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ดังตารางที่ 24

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์ของครูสอน
ภูมิศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ชนิดของอุปกรณ์ที่ครูใช้	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. แผนที่แขวนและลูกโลก	4.2	0.78	ค่อนข้างมาก
2. แผนภาพ แผนภูมิ	2.7	0.89	ปานกลาง
3. รูปภาพ แผนที่	3.6	1.07	ค่อนข้างมาก
4. แผนที่เล่ม หรือ Atlas	3.8	1.19	ค่อนข้างมาก
5. ฟิล์ม ฟิล์มสตริป สไลด์	1.9	0.87	น้อย
6. หนังสือประกอบการค้นคว้า	3.5	1.01	ปานกลาง
7. สถานทูต และสถานต่างประเทศ	2.2	0.97	น้อย
8. ตัวอย่างของจริง เช่น แร่ธาตุ	2.6	0.90	ปานกลาง
9. วิทยากร	1.5	0.66	น้อยที่สุด
10. สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์	3.0	1.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 24 จะเห็นว่า ชนิดของอุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์ที่ครูใช้ โดยเฉลี่ยแล้ว เป็นแผนที่แขวนและลูกโลก แผนที่เล่มหรือ Atlas และรูปภาพแผนที่ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก การใช้หนังสือประกอบการค้นคว้า สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ แผนภาพ แผนภูมิ และตัวอย่างของจริง เช่น แร่ธาตุ อยู่ในระดับปานกลาง ชนิดของอุปกรณ์การสอนจำพวก สถานทูต สถานต่างประเทศ ฟิล์ม ฟิล์มสตริป และ สไลด์ ใช้ในระดับน้อย วิทยากรนั้นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. สถานภาพของวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับครุภูมิศาสตร์ ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ความเห็นของครุภูมิศาสตร์เกี่ยวกับสถานภาพของวัสดุอุปกรณ์

ความเห็น	\bar{X}	S. D.	แปลความ
1. ท่านมีความรู้และประสบการณ์ในการทำอุปกรณ์	2.8	0.66	ปานกลาง
2. โรงเรียนสนับสนุนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์	2.6	0.77	ปานกลาง
3. มีอุปกรณ์ในโรงเรียน	2.7	0.80	ปานกลาง
4. ท่านมีทักษะในการทำอุปกรณ์การสอน	2.7	0.66	ปานกลาง
5. ท่านมีความสามารถในการใช้อุปกรณ์การสอน	3.1	0.58	ปานกลาง
6. ท่านมีเวลาในการทำอุปกรณ์การสอน	2.1	0.72	น้อย
7. โรงเรียนมีงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การสอน	2.5	0.78	น้อย

จากตารางที่ 25 ความเห็นของครุภูมิศาสตร์เกี่ยวกับสถานภาพของวัสดุอุปกรณ์ โดยเฉลี่ยแล้ว เห็นว่า ครูมีความสามารถในการใช้อุปกรณ์การสอน มีความรู้และประสบการณ์ในการทำอุปกรณ์การสอน มีทักษะในการทำอุปกรณ์การสอน รวมทั้งโรงเรียนมีอุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์ และให้ความสนับสนุนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเวลาในการทำอุปกรณ์การสอนของครุภูมิศาสตร์ และงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การสอนของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. การนำอุปกรณ์มาแสดงในชั้นเรียนของครูภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 26 ความเห็นของครูภูมิศาสตร์เกี่ยวกับการนำอุปกรณ์มาแสดงในชั้นเรียน

ความเห็น	\bar{X}	S. D.	แปลความ
1. ท่านจัดหาอุปกรณ์การสอนได้ตรงกับจุดมุ่งหมายของเรื่องที่จะสอน	3.0	0.78	ปานกลาง
2. ท่านมีเวลาในการเตรียมตัวก่อนใช้อุปกรณ์	2.7	0.67	ปานกลาง
3. ท่านควบคุมชั้นเรียนในขณะที่ใช้อุปกรณ์การสอน	3.3	0.51	ปานกลาง
4. ท่านเห็นความจำเป็นในการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นด้วยการใช้อุปกรณ์การสอน	3.8	0.69	ค่อนข้างมาก
5. ท่านมีทักษะในการใช้อุปกรณ์การสอน	3.2	0.68	ปานกลาง
6. นักเรียนมีความสนใจกับอุปกรณ์การสอน	3.4	0.72	ปานกลาง
7. ท่านมีความสะดวกในการเบิกอุปกรณ์การสอนมาใช้	3.0	1.03	ปานกลาง
8. อุปกรณ์การสอนช่วยทางด้านปรับปรุงการสอน	4.0	0.71	ค่อนข้างมาก
9. ท่านมีประสบการณ์ในการเลือกใช้อุปกรณ์การสอน	3.2	0.73	ปานกลาง

จากตารางที่ 26 จะเห็นว่า ครูภูมิศาสตร์มีความเห็นเกี่ยวกับการนำอุปกรณ์มาแสดงในชั้นเรียน โดยเฉลี่ยแล้ว เห็นว่าอุปกรณ์การสอนช่วยทางด้านปรับปรุงการสอน ครูเห็นความจำเป็นในการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นด้วยการใช้อุปกรณ์ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ความเห็นอื่น ๆ โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง คือ ครูควบคุมชั้นเรียนในขณะที่ใช้อุปกรณ์การสอน มีประสบการณ์ในการเลือกใช้อุปกรณ์การสอน มีทักษะในการใช้อุปกรณ์การสอน จัดหาอุปกรณ์การสอนได้ตรงกับจุดมุ่งหมายของเรื่องที่จะสอน มีความสะดวกในการเบิกอุปกรณ์การสอนมาใช้ และมีเวลาเตรียมตัวก่อนใช้อุปกรณ์

ทั้งตารางที่ 25 และ 26 ความเห็นของครูเกี่ยวกับสถานภาพของวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับครู และการนำอุปกรณ์มาแสดงในชั้นเรียนของครูนั้น ครูเห็นว่า สถานภาพของวัสดุอุปกรณ์ เช่น ความสามารถในการใช้อุปกรณ์ ทักษะในการทำอุปกรณ์ของครู และอื่น ๆ โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง หมายความว่า ครูเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับสถานภาพของวัสดุอุปกรณ์ดังกล่าวเป็นปัญหাপานกลาง ส่วนเวลาในการทำอุปกรณ์การสอนของครู และงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การสอนของโรงเรียน โดยเฉลี่ยแล้ว อยู่ในระดับน้อย หมายความว่า ครูเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับ เวลา และงบประมาณ ดังกล่าว เป็นปัญหามาก

ส่วนความเห็นเกี่ยวกับการนำอุปกรณ์มาแสดงในชั้นเรียนนั้น ครูเห็นว่า อุปกรณ์จะช่วยปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น และครูเห็นความจำเป็นในการใช้อุปกรณ์โดยเฉลี่ยแล้ว อยู่ในระดับค่อนข้างมาก หมายความว่า ครูเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์ดังกล่าว เป็นปัญหาน้อย ส่วนความเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ของครู เช่น ทักษะในการใช้อุปกรณ์ ประสิทธิภาพในการเลือกใช้อุปกรณ์ของครู โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ หมายความว่า ครูเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ดังกล่าว เป็นปัญหাপานกลาง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 8 ปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลของครูภูมิศาสตร์ ดังตารางที่ 27 - 29

ตารางที่ 27 วิธีการวัดผลที่ครูภูมิศาสตร์ใช้วัดผลนักเรียนในวิชาภูมิศาสตร์

วิธีการวัดผล	จำนวน	ร้อยละ
ก. ใช้การทดสอบแบบปรนัย	24	52.17
ข. ใช้การทดสอบแบบอัตนัย	17	36.96
ค. ใช้ขอทดสอบแบบปรนัย และอัตนัยรวมกัน	46	100
ง. ให้นักเรียนตอบปากเปล่า	32	19.57
จ. ให้นักเรียนทำรายงาน	26	56.52
ฉ. ให้นักเรียนทำการทดสอบย่อย ๆ หลาย ๆ ครั้งแล้วรวมคะแนนทั้งหมด	18	39.13

ตารางที่ 28 เวลาการวัดผลวิชาภูมิศาสตร์ตามความเห็นของครูภูมิศาสตร์

เวลาการวัดผล	จำนวน	ร้อยละ
ก. วัดผลทุกชั่วโมงเมื่อสอนจบบทเรียนหนึ่ง ๆ	18	39.13
ข. วัดผลโดยให้นักเรียนทำงานส่ง เป็นเทอม	9	19.57
ค. ให้ทำแบบฝึกหัดเก็บคะแนนตลอดปี	26	56.52
ง. ให้ทำข้อสอบประจำภาคก่อนปิดเทอม	29	63.04

ตารางที่ 29 ปัญหาที่ครูภูมิศาสตร์ประสบในการวัดผลวิชาภูมิศาสตร์

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ก. ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการวัดผลแบบใหม่	8	17.39
ข. ไม่สามารถสร้างแบบทดสอบได้	3	6.52
ค. ขาดวัสดุ และอุปกรณ์ในการสร้างแบบทดสอบ	14	30.43
ง. ขาดหลักเกณฑ์ที่ตรงกันในการตรวจให้คะแนน	6	13.04
จ. ไม่มีการวิเคราะห์ข้อสอบที่ออกไปแล้ว	17	36.96

จากตารางที่ 27 จะเห็นว่า ครูส่วนมากร้อยละ 100 วัดผลนักเรียนโดยการใช้ข้อทดสอบแบบปรนัยและอัตนัยรวมกัน รองลงมาให้นักเรียนตอบปากเปล่า ให้นักเรียนทำรายงาน มีครูจำนวนน้อยที่สุดที่ใช้วิธีวัดผลโดยใช้ข้อทดสอบแบบอัตนัยอย่างเดียว

จากตารางที่ 28 ครูส่วนมากร้อยละ 63.04 กำหนดเวลาในการวัดผลโดยให้นักเรียนทำข้อสอบประจำภาคก่อนปิดเทอม รองลงมาให้ทำแบบฝึกหัดเก็บคะแนนตลอดปี มีครูจำนวนน้อยที่วัดผลโดยให้นักเรียนทำงานส่งเป็นเทอม

สำหรับปัญหาการวัดผลภูมิศาสตร์ที่ครูประสบอยู่ จากตารางที่ 29 ครูส่วนมากร้อยละ 36.96 เห็นว่า มีปัญหาเนื่องจากไม่มีการวิเคราะห์ข้อสอบที่ออกไปแล้ว รองลงมาขาดวัสดุ และอุปกรณ์ในการสร้างแบบทดสอบ ส่วนน้อยที่สุดไม่สามารถสร้างแบบทดสอบได้

ครูภูมิศาสตร์ต้องการความช่วยเหลือทุกด้าน ทั้งทางด้านเนื้อหาวิชาการ วิธีสอน การสร้างและการใช้อุปกรณ์การสอน และการวัดผล มากที่สุดคือร้อยละ 52.17 ส่วนทางด้าน การวัดผลครูต้องการความช่วยเหลือน้อยที่สุด (ดังตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 ความช่วยเหลือที่ครูภูมิศาสตร์ต้องการ

ความช่วยเหลือ	จำนวน	ร้อยละ
ก. คำนเนื้อหาวิชาการ	9	19.57
ข. คำนวิธีสอน	4	8.7
ค. คำนการสร้างและการใช้อุปกรณ์การสอน	13	28.26
ง. คำนการวัดผล	2	4.35
จ. ทุกคำนที่กล่าวมาแล้ว	24	52.17

3. เกี่ยวกับนักเรียน

3.1 สถานภาพของนักเรียน

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 400 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 167 คน หรือร้อยละ 41.75 เป็นนักเรียนหญิงจำนวน 233 คน หรือร้อยละ 58.25 มีอายุตั้งแต่ 15 ปีไปจนถึง 20 ปี อายุเฉลี่ยของนักเรียนคือ 17.32 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุเฉลี่ย 0.935 ปี เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 200 คน หรือร้อยละ 50 และเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 200 คน หรือร้อยละ 50

ความคิดเห็นของนักเรียนทั้งสิ้น 400 คน เกี่ยวกับการจัดชั่วโมงสอนวิชาภูมิศาสตร์ต่อสัปดาห์ นักเรียนส่วนมาก 210 คน หรือร้อยละ 52.50 เห็นว่าควรสอนวิชาภูมิศาสตร์สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รองลงมาคือร้อยละ 21.75 เห็นว่าควรสอนวิชาภูมิศาสตร์สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง และจำนวนร้อยละ 14.75 เห็นว่าควรสอนวิชาภูมิศาสตร์สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง จำนวนร้อยละ 5.0 เห็นว่าควรสอนวิชาภูมิศาสตร์สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง ส่วนจำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ 2.5 เห็นว่าควรสอนวิชาภูมิศาสตร์สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์

ตารางที่ 31 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ก. เป็นวิชาที่มีประโยชน์ช่วยให้นักเรียนเข้าใจถึงปัญหาประจำวัน และใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา	139	34.75
ข. เป็นวิชาที่ช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อโลก รู้ถึงคุณค่าของความเข้าใจระหว่างชาติ	205	51.25
ค. เป็นวิชาที่ฝึกทักษะในการสังเกต พิจารณา และมีเหตุผลในการแก้ปัญหา	218	54.50
ง. เป็นวิชาที่เกี่ยวกับเหตุการณ์อดีต ปัจจุบัน และอนาคต	162	40.50
จ. เป็นวิชาที่น่าสนใจ สนุก และให้ความเพลิดเพลินมาก	200	50.00
ฉ. เป็นวิชาที่น่าเบื่อ ไม่มีประโยชน์	24	6.00
ช. เป็นวิชาที่ครูสอนดี มีวิธีการสอน อุปกรณ์ที่ดีและสนุก	111	27.75
ซ. เป็นวิชาที่ครูสอนไม่ดี อธิบายไม่เข้าใจ	23	5.75
ฅ. เป็นวิชาที่ครูอธิบายคนเดียว นักเรียนไม่มีโอกาสแสดงความรู้ ความคิด	94	23.50
ญ. เป็นวิชาที่เรียนแล้วเข้าใจยาก	48	12.00
ฎ. เป็นวิชาที่มีการบ้านมาก	2	.5
ฏ. เป็นวิชาที่ทำการสอบได้คะแนนดี	102	25.5

จากตารางที่ 31 จะเห็นว่า นักเรียนส่วนมากร้อยละ 54.50 เห็นว่าวิชาภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่ช่วยฝึกทักษะในการสังเกต พิจารณา และมีเหตุผลในการแก้ปัญหา รองลงมาเป็นวิชาที่ช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อโลก รู้ถึงคุณค่าของความเข้าใจระหว่างชาติ และยังเป็นวิชาที่น่าสนใจ สนุก และให้ความเพลิดเพลิน มีนักเรียนจำนวนน้อยที่สุดที่เห็นว่า เป็นวิชาที่มีการบ้านมาก

3.2 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ตารางที่ 32 - 46

ตารางที่ 32 ความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับโรงเรียน

ลักษณะของโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
ก. มีห้องสมุดโรงเรียน	311	77.75
ข. มีห้องสังคมศึกษา	22	5.5
ค. มีมุมหนังสือวิชาการต่าง ๆ	31	7.75
ง. มีทุกอย่างที่กล่าวมาแล้ว	60	15.0
จ. ไม่มีเลย	17	4.25

ตารางที่ 33 ความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับครูภูมิศาสตร์

ลักษณะของครู	จำนวน	ร้อยละ
ก. มีความรู้ดี วิธีการสอนดี	269	67.25
ข. มีบุคลิกดี สนใจนักเรียนทั่วถึง	199	49.75
ค. มีวิธีการสอนไม่น่าสนใจ	102	25.50
ง. มีบุคลิกไม่ดี ไม่น่าสนใจ สอนไปตามหน้าที่เท่านั้น	32	8.0
จ. มีความรู้ไม่เพียงพอที่จะทำการสอน	17	4.25

ตารางที่ 34 ลักษณะของครูภูมิศาสตร์ที่นักเรียนต้องการหากมีโอกาสเลือก

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ก. มีความรู้ วิธีการสอนดีและเอาใจใส่นักเรียนทุกคน	90	22.5
ข. มีความรู้ดี มีระเบียบวินัยดี ควบคุมชั้นเรียนดี	9	2.25
ค. ใจดี ไม่เข้มงวดกวดขันนัก สอนพอใช้ได้	10	2.5
ง. มีความรู้ดี วิธีการสอนทันสมัย เข้ากับนักเรียนได้ทุกคน ช่วยให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง	285	71.25
จ. ครูที่สอนตามหน้าที่ เอาใจใส่นักเรียนน้อย แต่มีวิธีการสอนดี นักเรียนเข้าใจได้ดี	9	2.25

ตารางที่ 35 ความรู้สึกของนักเรียนขณะที่ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์

ความรู้สึก	จำนวน	ร้อยละ
ก. มีความเข้าใจดีในเนื้อหาวิชาที่เรียน	99	24.75
ข. รู้สึกเบื่อหน่าย ง่วงนอน ไม่อยากเรียน	79	19.75
ค. รู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน	64	16.0
ง. ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน	43	10.75
จ. รู้จักนำเอาเนื้อหาวิชาที่เรียนมาเปรียบเทียบกับสภาพจริง ๆ เสมอ	114	28.50

ตารางที่ 36 วิธีสอนที่ครูใช้ในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ตามความเห็นของนักเรียน

วิธีการสอน	จำนวน	ร้อยละ
ก. อธิบายตามบทเรียนในหลักสูตร แล้วให้นักเรียนจดลงสมุด	158	39.5
ข. อธิบายบทเรียนตามหนังสือแบบเรียนเรียงตามลำดับไปเรื่อย ๆ	78	19.5
ค. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติม และเปิดโอกาสให้ซักถามอย่างเสรี	156	39.0
ง. ครูอธิบายแล้วให้นักเรียนทำรายงานเรื่องที่นำเสนอ	15	3.75

ตารางที่ 37 วิธีการสอนภูมิศาสตร์ที่นักเรียนชอบและรู้สึกสนุกเข้าใจดี

วิธีสอน	จำนวน	ร้อยละ
ก. แบบบรรยาย โดยอธิบายอย่างกว้าง ๆ แล้วให้นักเรียนจดลงสมุด	47	11.75
ข. อธิบายตามแบบเรียนประกอบการซักถามบ้าง	46	11.5
ค. อธิบายแบบให้คิดค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือจากในหนังสือแบบเรียน	96	24.0
ง. อธิบายเรื่องราวในหนังสือเป็นบางเรื่อง แล้วให้ทำรายงานเฉพาะเรื่องที่นำเสนอ	18	4.5
จ. อธิบายโดยใช้อุปกรณ์การสอนประกอบ	201	50.25

ลักษณะของโรงเรียน (ตารางที่ 32) นักเรียนส่วนมากร้อยละ 77.75 ตอบว่าโรงเรียนมีห้องสมุดโรงเรียน รองลงมาตอบว่า มีทุกอย่างที่กล่าวมาแล้ว คือมีทั้งห้องสมุดโรงเรียน ห้องสังคมศึกษา มุมหนังสือวิชาการต่าง ๆ ส่วนน้อยที่สุดที่ตอบว่า ไม่มีอะไรเลย

สำหรับความเห็นเกี่ยวกับครุภูมิศาสตร์ (ตารางที่ 33) นักเรียนส่วนมากร้อยละ 67.25 เห็นว่าครุภูมิศาสตร์มีความรู้ดี มีวิธีการสอนดี มีนักเรียนจำนวนน้อยที่สุดที่ตอบว่า ครุภูมิศาสตร์มีความรู้ไม่เพียงพอที่จะสอน

ถ้าหากนักเรียนมีโอกาสเลือกครูสอนภูมิศาสตร์ (ตารางที่ 34) นักเรียนส่วนมากร้อยละ 71.25 ต้องการครูที่มีความรู้ดี มีวิธีการสอนทันสมัย เข้ากับนักเรียนได้ทุกคน ช่วยให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ส่วนน้อยที่สุดที่ต้องการครูที่สอนตามหน้าที่เอาใจใส่นักเรียนน้อย แต่มีวิธีการสอนดี นักเรียนเข้าใจได้ดี

ในขณะที่ครูทำการสอนวิชาภูมิศาสตร์ (ตารางที่ 35) นักเรียนส่วนมากร้อยละ 28.50 รู้จักนำเอาเนื้อหาวิชาที่เรียนมาเปรียบเทียบกับสภาพจริง ๆ เสมอ รองลงมา นักเรียนรู้สึกที่มีความเข้าใจดีในเนื้อหาวิชาที่เรียน มีนักเรียนจำนวนน้อยที่รู้สึกว่าไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน

วิธีการสอนที่ครูใช้สอนภูมิศาสตร์ (ตารางที่ 36) นักเรียนส่วนมากร้อยละ 39.5 ตอบว่าครูสอนโดยอธิบายตามบทเรียนในหลักสูตรแล้วให้นักเรียนจดลงสมุด รองลงมาครูเปิดโอกาสให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมและเปิดโอกาสให้ซักถามอย่างเสรี ส่วนน้อยที่สุดที่ใช้วิธีการสอนแบบอธิบายแล้วให้นักเรียนทำรายงานเรื่องที่นำเสนออยู่เสมอ

จากตารางที่ 37 วิธีการสอนภูมิศาสตร์ที่นักเรียนชอบ นักเรียนส่วนมากร้อยละ 50.25 ชอบวิธีสอนแบบอธิบายโดยใช้อุปกรณ์การสอนประกอบ ส่วนน้อยที่สุดที่ชอบวิธีสอนแบบอธิบายเรื่องราวหนังสือเป็นบางเรื่องแล้วให้ทำรายงานเฉพาะเรื่องที่นำเสนอ

สำหรับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอนของครูดังตารางที่ 38 -

39

ตารางที่ 38 ความเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้อุปกรณ์การสอนประกอบของครูภูมิศาสตร์

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ก. เข้าใจบทเรียนดีขึ้นมาก เข้าใจได้ง่ายขึ้น	351	87.75
ข. เข้าใจบทเรียนดีขึ้นเล็กน้อย	39	9.75
ค. ใช้อุปกรณ์การสอนไม่ตรงกับเนื้อหาที่สอน	4	1.0
ง. เสียเวลาไม่มีประโยชน์	2	0.5
จ. นำเบื้อหน้าย ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ยากขึ้น	4	1.0

ตารางที่ 39 ชนิดของอุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์ที่ครูใช้มากที่สุดในขณะที่ทำการสอน

ชนิดของอุปกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
ก. ลูกโลก และแผนที่	367	91.75
ข. ภาพถ่ายขนาดกลาง ๆ	18	4.5
ค. ภาพยนตร์ ฟิล์มสตริป	16	4.0
ง. เอาของจริงของไข่ม้าให้ดู	3	0.75

จากตารางที่ 38 ในการใช้อุปกรณ์การสอนของครู นักเรียนส่วนมากร้อยละ 87.75 มีความเห็นว่า ช่วยให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้นมาก เข้าใจได้ง่ายขึ้น มีนักเรียนจำนวนน้อยที่สุดที่เห็นว่า น่าเบื่อหน่าย ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ยากขึ้น

จากตารางที่ 39 ครูส่วนมากร้อยละ 91.75 ชอบใช้ลูกโลกและแผนที่มากที่สุดในขณะที่สอนภูมิศาสตร์ ส่วนที่ใช้น้อยที่สุดคือของจริงของไข่ม้า

ในการใช้อุปกรณ์การสอนของครู นักเรียนส่วนมากร้อยละ 48.75 ตอบว่าครูใช้อุปกรณ์ทุกครั้งที่สอนวิชาภูมิศาสตร์ รองลงมาร้อยละ 43.25 ใช้นานครั้งถ้าเป็นเรื่องจำเป็น และส่วนน้อยที่สุดที่ตอบว่า ส่วนมากไม่เคยใช้เลย

ทางด้านการจัดกิจกรรมวิชาภูมิศาสตร์ นักเรียนได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเชิญวิทยากร และการจัดทัศนศึกษา ดังตารางที่ 40 - 41

ตารางที่ 40 การเชิญวิทยากรของครูภูมิศาสตร์ตามความเห็นของนักเรียน

ลักษณะการเชิญ	จำนวน	ร้อยละ
ก. ประมาณเดือนละครั้ง	4	1.0
ข. ประมาณเทอมละครั้ง	9	2.25
ค. ประมาณปีละครั้ง	24	6.0
ง. ไม่เคยเชิญวิทยากรเลย	362	90.5

ตารางที่ 41 การไปทัศนศึกษาของนักเรียน

การไปทัศนศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ก. ประมาณเดือนละครั้ง	60	15.0
ข. ประมาณปีละครั้ง	119	29.7
ค. ไม่เคยไปทัศนศึกษาเลย	202	50.5
ง. ไปบ่อยครั้งในแต่ละเทอม	18	4.5

จากตารางที่ 40 จะเห็นได้ว่า นักเรียนส่วนมากร้อยละ 90.5 ตอบว่า ไม่เคยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนเลย มีนักเรียนจำนวนน้อยที่สุดที่ตอบว่า เชิญมาประมาณเดือนละครั้ง

สำหรับการไปทัศนศึกษาของนักเรียน ตารางที่ 41 นักเรียนส่วนมากร้อยละ 50.5 ตอบว่า ครูไม่เคยจัดไปทัศนศึกษาเลย รองลงมา ตอบว่า ไปประมาณปีละครั้ง จำนวนน้อยที่สุดที่ตอบว่า ไปบ่อยครั้งในแต่ละเทอม

ทางด้านการศึกษาวิชานิติศาสตร์ นักเรียนได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับวิธีการศึกษานิติศาสตร์ที่ครูใช้ ระยะเวลาที่ครูทำการวัดผลและวิธีการวัดผลที่นักเรียนต้องการ ดังตารางที่ 42 - 44

ตารางที่ 42 วิธีการวัดผลที่ครูใช้ในการวัดผลการเรียนวิชานิติศาสตร์ของนักเรียน

วิธีการวัดผล	จำนวน	ร้อยละ
ก. ไขข้อทดสอบแบบปรนัย	47	11.75
ข. ไขข้อทดสอบแบบอัตนัย	28	7.0
ค. ไขทั้งข้อทดสอบแบบปรนัย และอัตนัย	324	81.0
ง. ให้นักเรียนตอบคำถามปากเปล่า	145	36.25
จ. ให้นักเรียนทำรายงาน	79	19.75
ฉ. ให้นักเรียนทำงานหลายชิ้นแล้วรวมคะแนนเอง	11	2.75

ตารางที่ 43 ระยะเวลาที่คหกรรมศาสตร์ทำการวัดผลการเรียนของนักเรียน

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
ก. วัดผลทุกครั้ง เมื่อจบบทเรียนบทหนึ่ง ๆ	94	23.5
ข. วัดผลท้ายชั่วโมงที่สอนทุกครั้ง	28	7.0
ค. วัดผลโดยให้นักเรียนทำงานส่ง เป็นเทอม	33	8.25
ง. ให้สอบประจำภาคก่อนปิด	264	66.0
จ. ให้ทำแบบฝึกหัดเก็บคะแนนตลอดปี	50	12.5

ตารางที่ 44 วิธีการวัดผลที่นักเรียนต้องการหากคหกรรมศาสตร์เปิดโอกาสให้เลือก

การวัดผล	จำนวน	ร้อยละ
ก. วัดผลทุกครั้งที่ยบบทเรียน	220	55.0
ข. วัดผลท้ายชั่วโมง ทุกชั่วโมง	53	13.25
ค. วัดผลเดือนละครั้ง	60	15.0
ง. วัดผลเทอมละครั้ง	43	10.75
จ. ไม่วัดผลเลย ทำงานเก็บคะแนนไปตลอดปี	9	2.25

จากตารางที่ 42 จะเห็นว่า วิธีการวัดผลคหกรรมศาสตร์ที่ครูใช้ นักเรียนส่วนมากร้อยละ 81.0 ตอบว่า ใช้วัดผลโดยให้ทั้งข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัย รองลงมาให้นักเรียนตอบคำถามปากเปล่า ส่วนน้อยที่สุดใช้วิธีวัดผลโดยให้นักเรียนทำงานหลายชิ้น แล้วรวมคะแนนเอง

ส่วนระยะเวลาที่คหกรรมศาสตร์ทำการวัดผลการเรียนของนักเรียน (ตารางที่ 43) นักเรียนส่วนมากร้อยละ 66.0 ตอบว่าครูวัดผลโดยให้สอบประจำภาคก่อนปิด รองลงมาวัดผลทุกครั้งที่ยเรียนจบบทเรียนบทหนึ่ง ๆ มีจำนวนน้อยที่สุดที่วัดผลท้ายชั่วโมงทุกชั่วโมง

ถ้าหากนักเรียนมีโอกาสเลือกการวัดผล ตารางที่ 44 นักเรียนส่วนมากร้อยละ 55.0 ต้องการวัดผลทุกครั้งที่ยอมรับเรียน รองลงมาต้องการวัดผลเดือนละครั้ง มีส่วนน้อยเท่านั้นที่ต้องการไม่วัดผลเลย แต่ทำงานเก็บคะแนนไปตลอดปี

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือที่ครูเคยมอบหมายให้ไปอ่าน หลังจากการ เรียน วิชาภูมิศาสตร์ และความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ดังตารางที่ 45 - 46

ตารางที่ 45 หนังสือที่ครูเคยมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านหลังจากการเรียนภูมิศาสตร์

หนังสือ	จำนวน	ร้อยละ
ก. แบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ที่บุคคลอื่นแต่งนอกเหนือจากของกระทรวงศึกษาธิการ	154	38.50
ข. หนังสือตำราภูมิศาสตร์	129	32.25
ค. สารคดี หรือบทความเกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์	117	29.25
ง. สมุดภาพ แผนที่วิชาภูมิศาสตร์	189	47.25
จ. ขาวหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับความรู้ด้านภูมิศาสตร์	164	41.0
ฉ. ขาวประกาศของออกนิตยนิยมวิทยา	32	8.0

ตารางที่ 46 ความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ที่ใช้

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ก. เหมาะสมดีแล้ว	90	22.5
ข. เนื้อหาไม่ละเอียด	132	33.0
ค. เนื้อหายากเกินไป	52	13.0
ง. เนื้อหาล้าสมัย ไม่ทันต่อเหตุการณ์	185	46.25
จ. รูปภาพชัดเจนดี	32	8.0
ฉ. รูปภาพ แผนที่ประกอบน้อยเกินไป	211	52.75
ช. ไม่มีคำถามท้ายบทเรียน ไม่มีกิจกรรม	170	43.75

สำหรับหนังสือภูมิศาสตร์ที่ครูเคยมอบหมายให้นักเรียนไปอ่านมา (ตารางที่ 45) นักเรียนส่วนมากร้อยละ 47.25 อ่านหนังสือ สมุทราภพ แผนที่วิชาภูมิศาสตร์ รองลงมาอ่านข่าวหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับความรู้ทางด้านภูมิศาสตร์ มีนักเรียนจำนวนน้อยที่อ่านข่าวประกาศของอุทกนิคมวิทยา

ทางด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ที่ใช้อยู่ (ตารางที่ 46) นักเรียนส่วนมากร้อยละ 52.75 เห็นว่าแบบเรียนมีรูปภาพ แผนที่ประกอบน้อยเกินไป รองลงมาเห็นว่าเนื้อหาล้าสมัย ไม่ทันต่อเหตุการณ์ ส่วนน้อยที่สุดที่เห็นว่า แบบเรียนมีรูปภาพชัดเจนก็

4. ปัญหาและความคิดเห็นอื่น ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน ครูสอนภูมิศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์

ปัญหาและความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

1. ปัญหาการบริหาร

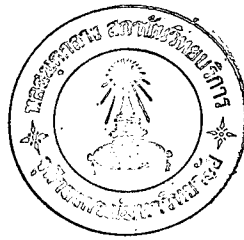
- 1.1 การขาดครูประจำการที่สอนวิชาภูมิศาสตร์ ทำให้โรงเรียนต้องใช้อัตราจ้างครูมาทำการสอน เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ครูขาดความรับผิดชอบเท่าที่ควร
- 1.2 โรงเรียนไม่มีงบประมาณในการขยายห้องพักครู หรือการสร้างห้องสังคมศึกษา โดยเฉพาะ
- 1.3 บางโรงเรียนที่เรียนสองผลัด จะทำให้เกิดปัญหาทางการสอนและการปกครอง
- 1.4 การที่ผู้บริหารจำเป็นต้องทำการสอนเอง ทำให้มีงานมากเกินไป ความเอาใจใส่ดูแลเด็กก็น้อยลงไปเนื่องจากไม่มีเวลา

2. ปัญหาตัวครู

- 2.1 ครูไม่เอาใจใส่เด็กเท่าที่ควร ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่การสอน
- 2.2 ครูไม่มีความคิดริเริ่มหาวิธีสอนใหม่ ๆ ที่ทำให้เกิดความสนใจมากขึ้น
- 2.3 ครูใช้ตำราเล่มเดียวในการสอน และวิธีสอนก็ใช้วิธีอธิบายแต่เพียงอย่างเดียว
- 2.4 ครูไม่สนใจในการเตรียมการสอน

3. ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน

- 3.1 พื้นฐานความรู้ของนักเรียนแตกต่างกันมาก
- 3.2 นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา นักเรียนให้ความสนใจคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์มากกว่า

ปัญหาและความคิดเห็นของครูสอนภูมิศาสตร์

1. ครูมีภาระการทำงานทางการสอนมากเกินไปจึงไม่มีเวลาเตรียมการสอนล่วงหน้า
2. นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการทำแผนที่ และไม่สนใจที่จะค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือตำราภูมิศาสตร์ที่ครูค้นคว้ามาให้
3. โรงเรียนมีงบประมาณน้อยในการจัดหาอุปกรณ์การสอน นอกจากนี้อุปกรณ์ที่ชำรุดก็ไม่มีการซ่อมแซม
4. คณะครูวิชาภูมิศาสตร์น้อยเกินไป
5. ขอสอบที่กระทรวงศึกษาธิการออกเน้นการท่องจำทำให้การเรียนการสอนวิชานี้ล้มเหลว
6. ควรเปิดโอกาสให้ครูได้มีโอกาสสัมมนา และได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิธีการสอนใหม่ ๆ บ้าง
7. ควรจัดให้มีห้องสังคมศึกษา และควรแบ่งหมวดวิชาให้แยกจากกันเฉพาะวิชาลงไป จะทำให้สะดวกต่อการประชุมปรึกษาหารือในระหว่างสมาชิกในหมวดวิชานั้น ๆ
8. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดให้มีการแปลหนังสืออ่านประกอบวิชาภูมิศาสตร์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษออกเป็นภาษาไทยบ้าง จะทำให้ครูและนักเรียนสะดวกในการค้นคว้าเพิ่มเติมยิ่งขึ้น

ปัญหาและความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. ครูควรปรับปรุงตัวเองทางด้านบุคลิกภาพให้น่าสนใจ ความรู้ควรรู้จักค้นคว้าหาความรู้ให้กว้างขวางและทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน
2. การสอนวิชาภูมิศาสตร์ควรให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ เช่น วิชาประวัติศาสตร์ และควรสอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ มีใจการท่องจำ นอกจากนี้ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามแสดงความคิดเห็น และค้นคว้าจากหนังสืออ่านประกอบวิชาภูมิศาสตร์นอกจากในหนังสือแบบเรียนบ้าง
3. ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์บ้างอย่างน้อยเดือนละครั้ง

4. ที่สำคัญที่สุด คืออุปกรณ์การสอน ครูควรใช้อุปกรณ์การสอนทุกครั้งที่ยสอนภูมิศาสตร์ เช่นภาพยนตร์ ฟิล์มสตริป สไลด์ ภาพประกอบ หรือหาของจริงมาให้ดูจะช่วยให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจดีกว่าจะให้ท่องจำแต่อย่างเดียว
5. ครูควร เน้นแต่เรื่องที่สำคัญ ๆ ควรฝึกให้นักเรียนรู้จักทำแผนที่มาก ๆ และมีแบบฝึกหัดมาให้ นักเรียนทำอยู่เสมอ
6. ควรจัดทัศนศึกษาอย่างน้อยเดือนละครั้ง จะเป็นการให้นักเรียนได้เห็นของจริง และมีความเข้าใจในสิ่งที่เรียนดีขึ้น
7. ควรเชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับวิชานี้บ้าง จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจแจ่มแจ้งขึ้น
8. ควรปรับปรุงหนังสือแบบเรียนให้ทันสมัย สถิติต่าง ๆ ควรให้ทันต่อเหตุการณ์ของโลก และหนังสือแบบเรียนควรมีรูปภาพ แผนที่ ที่ชัดเจนพอควร
9. ควรเพิ่มชั่วโมงวิชาภูมิศาสตร์ให้มากขึ้นกว่าเดิม คือแทนที่จะเป็น 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ควรเพิ่มเป็น 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
10. ควรปรับปรุงเนื้อหาที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยให้นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ของประเทศไทยในแต่ละภาคให้ละเอียดกว่าที่เป็นอยู่
11. ควรปรับปรุงระบบการวัดผล ควรวัดความเข้าใจมากกว่าการท่องจำ
12. ควรจัดตั้งห้องสังคมศึกษา หรือห้องสมุดสังคมศึกษา เพื่อนักเรียนจะได้มีโอกาสเข้าไปค้นคว้าหาความรู้ได้เต็มที่ และควรที่จะจัดตั้งชุมนุมสังคมศึกษาคด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย